

عنوان کتاب :

**بررسی تطبیقی دیه‌ی لب و دندان و بینی
از دیدگاه مذاهب پنج گانه**

مؤلف:

زهرا بردباری

انتشارات جوهر حیات ۱۳۹۹

سرشناسه	:	بردباری، زهره، ۱۳۶۳ -
عنوان و نام پدیدآور	:	بررسی تطبیقی دیه‌ی لب و دندان و بینی از دیدگاه مذاهب پنج گانه /مؤلف زهره بردباری
مشخصات نشر	:	ایلام: جوهر حیات، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۶۹۹۴-۲۵-۵
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	دیه-لب-دندان- بینی- مذاهب پنج گانه
موضوع	:	Diyat-lips-teeth-nose-five religions
شناسه افزوده	:	بردباری، زهره، ۱۳۶۳.
رده ای کنگ	:	KMH۹۸۵
رده بندی دیویی	:	۳۴۳/۵۵۱۲۳
شماره کتابشناسی	:	۲۱۴۴۳۶۸

بررسی تطبیقی دیه‌ی لب و دندان و بینی از دیدگاه مذاهب پنج گانه

مؤلف : زهره بردباری

ناشر : جوهر حیات

طراح جلد : علی امیدی

صفحه‌آرایی : محمد امیدی

نوبت چاپ اول: ۱۳۹۹

شمارگان : ۱۰۰۰

شابک : ۹۷۸-۶۲۲-۶۹۹۴-۲۵-۵

قیمت : ۲۳۰۰۰۰ ریال

نشانی: ایلام، بلوار دانشجو، روبروی دانشگاه پیام نور، مجتمع تجاری آریان، انتشارات جوهر حیات
تلفن: ۰۹۱۸۳۴۲۱۹۵۱ همراه: ۰۸۴۳) ۲۲۳۲۲۰۴

صفحه	عنوان
۱۹	پیشگفتار
۲۳	مقدمه
فصل اول	
کلیات	
۲۵	بیان مسئله
۲۶	- اهمیت و ضرورت دیه
۲۶	- مروری بر ادبیات پیشینه دیه
۲۸	- مفهوم دیه
۲۸	- معنای لغوی دیه
۲۹	۱- معنای اصطلاحی دیه
۲۹	۲- نظر فقهای امامیه
۲۹	۳- نظر فقهای اهل سنت
۳۱	۱- مشروعیت دیه
۳۱	۱-۱ قرآن کریم
۳۳	۱-۲ سنت نبوی شریف:
۳۳	۱-۳ اجماع:
۳۴	- ماهیت دیه
۳۴	۱- ماهیت حقوقی دیه و نظرات مختلف آن
۳۶	- ارش
۳۶	۱- تعریف ارش از دیدگاه فقهای امامیه
۳۷	۲- دیدگاه اهل سنت در مورد تعریف ارش
۳۸	- شیوه های محاسبه ارش اهل سنت

- ۵۴ ۱- نظر فقهای امامیه :
- ۵۷ ۲- قول فقهای اهل سنت
- ۵۷ الف) - شافعی
- ۵۸ ب) - مالکی
- ۵۹ ج) - حنبلی
- ۶۰ د) - حنفی
- ۶۱ - دیه قطع کسی از لب
- ۶۱ ۱- نظر فقهای امامیه
- ۶۲ ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۶۲ الف) - شافعی
- ۶۳ ب) - مالکی
- ۶۳ ج) - حنبلی
- ۶۴ ۱- نظر فقهای امامیه
- ۶۶ ۲- فقهای اهل سنت
- ۶۶ الف) - شافعی
- ۶۶ ب) - حنبلی
- ۶۷ ج) - مالکی
- ۶۷ - دیه شل شدن و فلج شدن لبها
- ۶۸ ۱- نظر فقهای امامیه
- ۶۹ ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۶۹ الف) - شافعی
- ۷۰ ب) - حنبلی
- ۷۱ ۱- نظر فقهای امامیه
- ۷۳ ۲- نظر فقهای اهل سنت

۷۳	 الف) - شافعی
۷۳	 ب) - مالکی
۷۵	 فصل سوم
۷۵	 دیه بینی از دیدگاه مذاهب پنج گانه

فصل سوم:

دیه بینی از دیدگاه مذاهب پنج گانه

۷۶	 دیه بینی
۷۷	 - دیه قطع بینی به طور کامل
۷۷	 ۱- روایات
۷۸	 ۲- از نظر فقهای امامیه
۷۹	 ۳- نظر فقهای اهل سنت
۷۹	 الف) شافعی
۷۹	 ب) - مالکی
۸۰	 ج) - حنبلی
۸۰	 د) - حنفی
۸۱	 - دیه از بین رفتن مارن
۸۲	 ۱- روایات
۸۲	 ۲- نظر فقهای امامیه
۸۴	 ۳- نظر فقهای اهل سنت
۸۴	 الف) - شافعی
۸۵	 ب) - مالکی
۸۵	 ج) - حنبلی
۸۶	 د) - حنفی
۸۷	 ۱- نظر فقهای امامیه

۸۹	۲- نظر اهل سنت
۸۹	الف) شافعی
۹۰	ب) حنبلی
۹۰	ج) حنفی
۹۲	- دیه از بین رفتن سوراخ بینی
۹۲	۱- روایات
۹۲	۲- نظر فقهاء امامیه
۹۵	۳- نظر فقهاء اهل سنت
۹۵	الف) شافعی
۹۵	ب) مالکی
۹۶	ج) حنبلی
۹۶	د) حنفی
۹۷	- دیه سوراخ نمودن بینی
۹۷	۱- نظر فقهاء امامیه
۱۰۱	۲- از فقهای اهل سنت
۱۰۱	الف) شافعی
۱۰۱	ب) مالکی
۱۰۱	ج) حنفی
۱۰۲	- فلج بینی یا از بین بردن بینی فلج
۱۰۳	۱- نظر فقهاء امامیه
۱۰۴	۲- نظر فقهاء اهل سنت
۱۰۴	الف) شافعی
۱۰۴	ب) حنبلی
۱۰۵	- قطع بینی و باقی ماندن پوست

- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۰۵
- ۲- نظرات فقهای اهل سنت ۱۰۶
- الف) شافعی ۱۰۶
- ب) حنبلی ۱۰۶
- از بین بردن استخوان بینی ۱۰۷
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۰۷
- ۲- نظر اهل سنت ۱۰۸
- الف) شافعی ۱۰۸
- ج) حنفی ۱۰۹
- دیه شکستن و سلب کردن بینی ۱۱۱
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۱۱
- ۲- نظر فقهای اهل سنت ۱۱۳
- الف) شافعی ۱۱۳
- ب) حنبلی ۱۱۳
- ج) حنفی ۱۱۴
- از بین بردن بویایی ۱۱۵
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۱۵
- ۲- نظر فقهای اهل سنت ۱۱۷
- الف) شافعی ۱۱۷
- ب) مالکی ۱۱۹
- ج) حنبلی ۱۱۹
- د) حنفی ۱۱۹
- ۳- دیه قطع بینی و از بین رفتن حس بویایی با هم ۱۲۰
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۲۰

- ۱۲۱..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۲۱..... الف) شافعی
- ۱۲۲..... ب) مالکی
- ۱۲۲..... ج) حنبلی
- ۱۲۲..... د) حنفی

فصل چهارم:

دیه دندان از دیدگاه مذاهب پنج گانه

- ۱۲۵..... -دیه هر دندان
- ۱۲۸..... - نظر فقهای اهل سنت
- ۱۲۸..... الف) شافعی
- ۱۲۹..... ب) مالکی
- ۱۲۹..... ج) حنبلی
- ۱۳۰..... د) حنفی
- ۱۳۱..... - دیه از بین بردن تمام دندانها
- ۱۳۱..... ۱- نظر فقهای امامیه
- ۱۳۲..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۳۲..... الف) شافعی
- ۱۳۳..... ب) مالکی
- ۱۳۴..... ج) حنبلی
- ۱۳۴..... د) حنفی
- ۱۳۶..... ۱- نظر فقهای امامیه
- ۱۳۷..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۳۷..... الف) شافعی
- ۱۳۸..... ب) حنبلی

- ج) حنفی ۱۳۸
- دیه دندانهای زائد (اضافی) ۱۳۹
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۴۰
- ۲- نظر فقهای اهل سنت ۱۴۲
- الف) شافعی ۱۴۲
- دیه سیاه شدن یا تغییر رنگ دندان ۱۴۴
- ۱- نظر دیگر فقهای امامیه ۱۴۴
- ۲- نظر فقهای اهل سنت ۱۴۵
- الف) شافعی ۱۴۵
- ب) مالکی ۱۴۵
- ب) حنبلی ۱۴۶
- ج) حنفی ۱۴۷
- دیه دندانهایی با رنگهای گوناگون ۱۴۸
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۴۸
- ۲- نظر فقهای اهل سنت ۱۴۹
- الف) شافعی ۱۴۹
- ب) مالکی ۱۵۰
- ج) حنبلی ۱۵۰
- د) حنفی ۱۵۱
- شکستن دندان و بقای ریشه دندان ۱۵۲
- ۱- نظر فقهای امامیه ۱۵۲
- ۲- نظر فقهای اهل سنت ۱۵۳
- الف) شافعی ۱۵۳
- ب) مالکی ۱۵۴

- ۱۵۴..... (ج) حنبلی
- ۱۵۵..... ۱- نظر فقهای امامیه
- ۱۵۷..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۵۷..... الف) مالکی
- ۱۵۷..... ب) حنبلی
- ۱۵۸..... ج) حنفی
- ۱۵۹..... - دیه دندان کنده شده اگر پیوند داده شود
- ۱۶۰..... ۱- نظر فقهای امامیه
- ۱۶۱..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۶۱..... الف) شافعی
- ۱۶۱..... ب) مالکی
- ۱۶۲..... ج) حنبلی
- ۱۶۲..... د) حنفی
- ۱۶۴..... ۱- نظر فقهای امامیه
- ۱۶۵..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۶۵..... الف) شافعی
- ۱۶۶..... ب) حنبلی
- ۱۶۶..... ج) حنفی
- ۱۶۷..... - دیه دندان، شکافته لق شده
- ۱۶۸..... ۱- نظر فقهای امامیه
- ۱۶۹..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۶۹..... الف) شافعی
- ۱۶۹..... ب) مالکی
- ۱۶۹..... ج) حنبلی

- ۱۷۰..... (د) حنفی
- ۱۷۰..... - ديه دندان معيوب
- ۱۷۱..... ۱ - نظر فقهای اماميه
- ۱۷۲..... ۲- نظر فقهای اهل سنت
- ۱۷۲..... الف) شافعی
- ۱۷۳..... ب) مالکی
- ۱۷۳..... ج) حنبلی
- ۱۷۳..... د) حنفی

فصل پنجم:

شرایط ديه

- ۱۷۷..... - تفاوت ديه ی زن و مرد
- ۱۷۷..... - مبانی فقهی حکم نصف بودن ديه زن
- ۱۷۷..... ۱- حکم ديه در قرآن
- ۱۷۹..... - روايات مربوط به ديه ی نفس
- ۱۷۹..... - روايات فقهای اهل سنت
- ۱۸۰..... ۱- نظر فقها در مورد ديه زن و مرد
- ۱۸۰..... ۲- روايات مربوط به ديه اعضا
- ۱۸۲..... - روايات مربوط به ديه اعضا در اهل سنت
- ۱۸۵..... - جمع بندی
- ۱۸۶..... ديه مسلمان و غيرمسلمان
- ۱۸۶..... ۲- ديه غيرشيعه
- ۱۸۶..... ۱-۲ دیدگاه اول
- ۱۸۷..... ۲-۲ دیدگاه دوم
- ۱۸۷..... ۲-۳ گروه اول:

۱۸۸	۲-۴ گروه دوم:
۱۸۹	۲-۵ گروه سوم:
۱۹۰	- جمع بندی
۱۹۱	- مسئولیت پرداخت ديه
۱۹۱	۱- مرتكب جرم
۱۹۱	۲- عاقله
۱۹۴	۳- ضامن بر ربه
۱۹۴	۴- بيت المال
۱۹۴	- مسئوليت بيت المال در يه جراحات
۱۹۵	الف. روايات
۱۹۶	ب. آراي ققيهان
۱۹۶	- جمع بندی
۱۹۷	- مهلت پرداخت ديه
۱۹۷	۱- نظر فقهای شيعه و سنی
۱۹۹	۲- جمع بندی
۲۰۱	نتيجه گيري:
۲۰۱	نتيجه گيري
۲۰۹	منابع
۲۰۹	الف) منابع اماميه

پیشگفتار:

با توجه به نص صریح قرآن و روایت اسلامی که برای خطا و جرم راهکارهایی عنوان فرموده اند و شارع مقدس اسلام جهت محافظت و حراست از افراد جامعه در مقابل جرائم ضرب و جرح، احکام دیات را تشریع فرموده است تا این جرائم و خسارات فردی و اجتماعی را کم کند و علاوه بر تنبیه و تعزیر از ارتکاب گناه مجرم، جامعه نیز به آرامش برسد و جرأت ارتکاب به گناه را از جامعه گرفته تا انسانهای جامعه به یکدیگر تعدی و تجاوز نکنند. و با توجه به اصل مشروعیت دیه و ضروریات مذهب و جامعه مسئله ی پرداخت دیه لب و دندان و بینی با توجه به ارباب بودن و ابتلاء جامعه به آن از مسائل ضروری است که در این تحقیق از زوایای گوناگون مورد تحقیق و تدقیق قرار می گیرد.

صدمات وارد بر سه عضو لب و دندان و بینی مختلف است و برای هر یک از این صدمات نظرات مختلفی در پنج مذهب وجود دارد که هر یک از این اعضا را در فصلی جداگانه مورد بررسی قرار داده ایم. در ابتدا کلیات و مفاهیم مانند مفهوم دیه، مشروعیت دیه، ارزش، تغلیظ دیه و قاعده دیه اعضا را مورد بررسی قرار می دهیم در فصل دوم به بررسی دیه ی لب در فصل سوم دیه ی سن، در فصل چهارم سعی شده مبحث دیه ی دندان و صدمات مختلف وارد بر آن و نیز مذاهب پنجگانه را متذکر شویم و در پایان در فصل پنجم شرایط دیه را بیان کرده ایم.

نظر فقهای امامیه بر این است که دیه ی دو لب دیه ی کامل، اما در میزان دیه ی لب بالا و پایین اختلاف عقیده دارند گروهی طبق قاعده دیه ی اعضا قائل به تساوی دیه ی دو لب و گروهی دیگر با در نظر گرفتن میزان منفعت هر یک قائل به عدم تساوی آن دو می باشند. و فقهای اهل سنت هر چند در بسیاری از اعضا تفویض منفعت یا زیبایی را شرط می دانند ولی در اینجا قائل به تساوی دیه ی دو لب هستند. و مطابق فتاوی بسیاری از فقیهان شیعه و سنی دیه ی قطع بینی به طور کامل

یک دیه ی کامل است و نظرات آنها در مورد تقسیم این دیه بر اجزاء مختلف بینی متفاوت می باشد. و دیه ی از بین بردن تمام دندانها طبق نظر شیعه، که ۲۸ عدد می دانند یک دیه ی کامل انسان یعنی ۱۰۰ شتر و طبق نظر اهل سنت دیه دندانها که ۳۲ عدد است ۱۶۰ شتر می باشد چون آنها برای هر دندان ۵ شتر در نظر گرفته اند. و برای سایر عیوب وارد بر دندان نظرات دو گروه متفاوت است.

که در این اثر سعی بر آن داشتیم تا حد توان، نظرات ارجح از پنج مذهب را بیان کنیم، و سعی شده به همه ی موضوعات مرتبط با دیه ی اعضا لب و بینی و دندان اشاره شود. در پایان از خداوند متعال خواستارم که ما را در یافتن راه درست و سخنان حق و رفیق بنماید. انشاالله